

Bryssel 22.9.2020
COM(2020) 576 final

2020/0263 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden välisen väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamisesta Samoan itsenäisen valtion ja Salomonsaarten liittymisen ja muiden Tyynenmeren saarivaltioiden tulevien liittymisten huomioon ottamiseksi tehdyn sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Oheinen ehdotus neuvoston päätökseksi on oikeudellinen väline Euroopan unionin ja Tyynenmeren valtioiden väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen allekirjoittamista ja väliaikaista soveltamista varten SEUT-sopimuksen 218 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Neuvosto valtuutti 12. kesäkuuta 2002 komission aloittamaan talouskumppanuussopimusta koskevat neuvottelut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden ryhmän kanssa.

Unioni allekirjoitti 30. heinäkuuta 2009 Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden välisen väliaikaisen kumppanuussopimuksen¹, jäljempänä 'väliaikainen kumppanuussopimus', jossa vahvistetaan talouskumppanuussopimuksen puitteet.

Sopimuksen tavoitteena on

- a) antaa Tyynenmeren valtioille mahdollisuus hyötyä EU:n tarjoamasta paremmasta markkinoillepääsystä
- b) edistää Tyynenmeren valtioiden kestäväää kehitystä ja asteittaista yhdentymistä maailmantalouteen
- c) perustaa osapuolten välille niiden yhteiseen etuun perustuva vapaakauppa-alue vapauttamalla kauppaa asteittain tavalla, joka on yhteensopiva sovellettavien WTO-sääntöjen sekä epäsymmetrian periaatteen kanssa ottaen huomioon Tyynenmeren valtioiden erityistarpeet ja kapasiteettirajoitukset sitoumusten tasojen ja ajoituksen osalta
- d) perustaa asianmukaiset riitojenratkaisujärjestelyt sekä
- e) luoda soveltuvat institutionaaliset järjestelyt.

Väliaikaista kumppanuussopimusta on sovellettu väliaikaisesti unionin ja Papua-Uuden-Guinean välillä 20. joulukuuta 2009 alkaen ja unionin ja Fidžin tasavallan välillä 28. heinäkuuta 2014 alkaen.

Väliaikaisen kumppanuussopimuksen 80 artiklassa määrätään, että muut Tyynenmeren saaret voivat liittyä sopimukseen toimittamalla GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan mukaisen tarjouksen markkinoillepääsystä. Samoan itsenäinen valtio liittyi väliaikaiseen kumppanuussopimukseen 21. joulukuuta 2018² ja Salomonsaaret 7. toukokuuta 2020³, ja Samoan itsenäinen valtio on soveltanut sitä 31. joulukuuta 2018 alkaen ja Salomonsaaret 17. toukokuuta 2020 alkaen. Tongan kuningaskunta on ilmaissut kiinnostuksensa liittyä väliaikaiseen kumppanuussopimukseen, ja tätä koskevat osapuolten menettelyt ovat käynnissä.

Väliaikaista kumppanuussopimusta on tarpeen muuttaa Samoan ja Salomonsaarten liittyttyä siihen, jotta kyseiset maat voidaan sisällyttää väliaikaiseen kumppanuussopimukseen sen

¹ Neuvoston päätös, tehty 13 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden välisen väliaikaisen kumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta (EUVL L 272, 16.10.2009, s. 1).

² EUVL L 333, 28.12.2018, s. 1.

³ EUVL L 85, 20.3.2020, s. 1.

osapuolina. Väliaikaiseen kumppanuussopimukseen joudutaan tekemään vastaavia teknisiä muutoksia aina, kun uusi Tyynenmeren saarivaltio liittyy sopimukseen.

1.2. Talouskumppanuussopimuksen kauppakomitea

Väliaikaisen kumppanuussopimuksen 68 artiklalla perustetaan kauppakomitea, jonka muodostavat osapuolten (EU:n ja Tyynenmeren valtioiden) edustajat.

Kauppakomitea käsittelee kaikkia kysymyksiä, jotka ovat väliaikaisen kumppanuussopimuksen täytäntöönpanon kannalta tarpeellisia. Hoitaessaan tehtäviään kauppakomitea voi

- a) perustaa ja valvoa erityiskomiteoita tai -elimiä, jotka voivat olla tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi
- b) kokoontua milloin tahansa osapuolten sopimana ajankohtana
- c) tarkastella kaikkia tämän sopimuksen mukaisesti esille tulleita kysymyksiä ja toteuttaa tehtäviään hoitaessaan tarvittavat toimenpiteet sekä
- d) tehdä päätöksiä tai antaa suosituksia sopimuksessa määrätyissä tapauksissa.

Väliaikaisen kumppanuussopimuksen 78 artiklassa (Tarkistuslauseke) määrätään, että kauppakomitea voi tarvittaessa tarkistaa väliaikaista kumppanuussopimusta, sen täytäntöönpanoa, toimintaa ja toimivuutta ja antaa osapuolille soveltuvia ehdotuksia sen muuttamiseksi.

Kauppakomitean kuudennen ja seitsemännen kokouksen tulos

Väliaikaisen kumppanuussopimuksen osapuolet (EU, Papua-Uusi-Guinea, Fidži) ja sopimuksessa tarkkailijana olevat Samoan itsenäinen valtio, Salomonsaaret ja Tonga keskustelivat 24. lokakuuta 2018 sopimukseen liittymiseksi tarvittavien teknisten muutosten **laajuudesta ja menettelystä** niiden tekemiseksi.

Osapuolet rajasivat muutosten **laajuudeksi** sen, että liittymässä oleva Tyynenmeren valtio sisällytetään väliaikaiseen kumppanuussopimukseen sen yhtenä osapuolena ja kyseisen valtion esittämä markkinoille pääsyä koskeva tarjous lisätään sopimuksen liitteeseen II (EU-osapuolesta peräisin oleviin tuotteisiin sovellettavat tullit). **Menettelystä** osapuolet totesivat, että kauppakomitealla ei tällä hetkellä ole toimivaltaa tehdä tällaisia muutoksia (väliaikaisen kumppanuussopimuksen mukainen oikeusperusta ei ole riittävä). Sopimuksen osapuolet keskustelivat seuraavista kolmesta vaihtoehdosta:

Vaihtoehto 1 – katsotaan, että kyseiset muutokset otetaan sopimuksessa implisiittisesti käyttöön liittymisen yhteydessä (artikla 80), minkä vuoksi niitä ei ole tarpeen ottaa erikseen käyttöön erityisellä menettelyllä.

Vaihtoehto 2 – kauppakomitea voisi antaa lausuman siitä, miten sopimusta tulkitaan tarvittavien teknisten muutosten osalta liittymisen jälkeen. Tällaisen lausuman oikeusperusta on 68 artiklan 4 kohdan c alakohta.

Vaihtoehto 3 – osapuolet voisivat muuttaa väliaikaisen kumppanuussopimuksen 80 artiklaa ja antaa kauppakomitealle valtuudet tehdä uuden liittymisen edellyttämät päätökset.

Kauppakomitea oli yhtä mieltä siitä, että vaihtoehto 3 takaisi oikeusvarmuuden, ja päätti suosittaa osapuolille 80 artiklan muuttamista. Kauppakomitea antoi 3. ja 4. lokakuuta 2019 pidetyn seitsemännen kokouksensa yhteydessä asiaa koskevan suosituksen Euroopan unionin puolesta otettavan kannan mukaisesti (neuvoston päätös (EU) 2019/1707, annettu 17. kesäkuuta 2019, EUVL L 260, 11.10.2019, s. 45).

1.3. Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Ehdotuksella pannaan täytäntöön Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välinen kumppanuussopimus⁴, jäljempänä 'AKT-EY-kumppanuussopimus' tai 'Cotonoun sopimus', joka on väliaikaisen kumppanuussopimuksen oikeusperusta.

Muiden Tyynenmeren valtioiden liittyminen väliaikaiseen kumppanuussopimukseen vahvistaa EU:n ja sen kumppanimaiden välisten kauppasuhteiden oikeudellisia puitteita ja helpottaa vastavuoroista kauppaa ja yhdentymistä maailmantalouteen. Sen myötä kyseiset valtiot liittyvät myös sopimuksella perustettuun yhteisten sääntöjen ja instituutioiden järjestelmään.

1.4. Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa

Väliaikainen kumppanuussopimus on maailmankaupan sopusointuista kehitystä edistävä kauppasopimus, jolla liittymässä oleville valtioille annetaan epäsymmetrinen pääsy markkinoille ja mahdollisuus suojata arkaluonteisia aloja markkinoiden vapautumiselta sekä samalla soveltaa useita suojatoimia ja alkuvaiheessa olevia toimialoja koskevaa lauseketta. Sopimuksessa on alkuperäsääntöjä koskevia määräyksiä, joilla helpotetaan niiden vientiä EU:hun. Sopimuksessa on lisäksi kestävästä kehityksestä koskevia määräyksiä (3 artikla), joissa osapuolet vahvistavat, että kestävä kehityksen tavoite on erottamaton osa kyseisen sopimuksen määräyksiä ja että se on yhdenmukainen Cotonoun sopimuksessa määrättyjen yleisten tavoitteiden ja periaatteiden sekä erityisesti köyhyyden vähentämistä ja viime kädessä sen lopullista poistamista koskevan yleisen sitoumuksen kanssa tavalla, joka on yhdenmukainen kestävä kehityksen tavoitteiden kanssa. Näillä määräyksillä tuetaan kehityspolitiikan johdonmukaisuuteen liittyvää tavoitetta, ja ne ovat yhdenmukaisia SEUT-sopimuksen 208 artiklan 2 kohdan kanssa.

2. EHDOTUKSEN OIKEUDELLINEN SISÄLTÖ

2.1. Oikeusperusta

Tämän neuvoston päätöksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus ja erityisesti sen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa.

2.2. Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Yhteinen kauppapolitiikka kuuluu SEUT-sopimuksen 3 artiklan mukaan unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

2.3. Suhteellisuusperiaate

Tämä ehdotus on tarpeen AKT-EU-kumppanuussopimuksessa asetettujen unionin kansainvälisten sitoumusten täyttämiseksi ja erityisesti sellaisten uusien WTO:n sääntöjen mukaisten kaupankäyntijärjestelyjen tekemiseksi, joilla poistetaan asteittain osapuolten välisen kaupan esteet ja vahvistetaan yhteistyötä Tyynenmeren valtioiden kanssa kaikilla kaupan liittyvillä aloilla.

2.4. Toimintatavan valinta

Ei ole olemassa muuta oikeudellista välinettä, jota voitaisiin käyttää tässä ehdotuksessa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi.

⁴ EUVL L 287, 4.11.2010, s. 3. Sopimus sellaisena kuin se on muutettuna Luxemburgissa 25 päivänä kesäkuuta 2005 allekirjoitetulla sopimuksella (EUVL L 209, 11.8.2005, s. 27) ja Ouagadougoussa 22 päivänä kesäkuuta 2010 allekirjoitetulla sopimuksella (EUVL L 287, 4.11.2010, s. 3).

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

3.1. Vaikutustenarviointi

EU:n ja AKT-valtioiden välisiä talouskumppanuussopimuksia koskeva kestävä kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arviointi tehtiin vuosina 2003–2007. Euroopan komissio julkaisi kyseisen hankkeen tehtävämäärityksen kilpailulle avoimessa tarjouspyynnössä vuonna 2002. Tarjouspyynnön perusteella tehtiin elokuussa 2002 viisivuotinen puitesopimus yrityksen PwC France kanssa. Kestävä kehitykseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin loppuraportin luonnos esitettiin eurooppalaisille sidosryhmille Euroopan komission järjestämässä EU:n kansalaisyhteiskuntien vuoropuhelukokouksessa Brysselissä, Belgiassa 23. maaliskuuta 2007.

3.2. Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen

Väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamista koskeva sopimus ei edellytä hyväksyntää REFIT-ohjelman menettelyillä, siitä ei aiheudu kustannuksia unionin pk-yrityksille eikä se aiheuta ongelmia digitaalisen ympäristön näkökulmasta.

3.3. Perusoikeudet

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia perusoikeuksien suojeluun unionissa.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotetulla päätöksellä ei ole vaikutuksia talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

5.1. Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset

Ehdotuksen 1 artiklassa hyväksytään väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen allekirjoittaminen unionin puolesta.

Ehdotuksen 2 artiklassa valtuutetaan neuvoston pääsihteeristö laatimaan valtakirja väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen allekirjoittamiseksi.

Ehdotuksen 3 artiklassa säädetään, että väliaikaista kumppanuussopimusta muuttavaa sopimusta sovelletaan väliaikaisesti.

Ehdotuksen 4 artiklassa vahvistetaan päätöksen voimaantulopäivä.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS**Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden välisen väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamisesta Samoan itsenäisen valtion ja Salomonsaarten liittymisen ja muiden Tyynenmeren saarivaltioiden tulevien liittymisten huomioon ottamiseksi tehdyn sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto valtuutti 12 päivänä kesäkuuta 2002 komission aloittamaan neuvottelut talouskumppanuussopimuksista Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden ryhmän kanssa¹.
- (2) Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden välinen väliaikainen kumppanuussopimus², jäljempänä 'väliaikainen kumppanuussopimus', joka muodostaa talouskumppanuussopimuksen puitteet, allekirjoitettiin Lontoossa 30 päivänä heinäkuuta 2009. Väliaikaista kumppanuussopimusta on sovellettu väliaikaisesti unionin ja Papua-Uuden-Guinean välillä 20 päivästä joulukuuta 2009 ja unionin ja Fidžin välillä 28 päivästä heinäkuuta 2014.
- (3) Väliaikaisen kumppanuussopimuksen 80 artiklassa määrätään muiden Tyynenmeren saarten liittymisestä sopimukseen. Neuvosto hyväksyi päätöksellä (EU) 2018/1908³ Samoan ja päätöksellä (EU) 2020/409⁴ Salomonsaarten liittymisen väliaikaiseen kumppanuussopimukseen. Samoan liittyi väliaikaiseen kumppanuussopimukseen 21 päivänä joulukuuta 2018 ja on soveltanut sitä 31 päivästä joulukuuta 2018, ja Salomonsaaret liittyi väliaikaiseen kumppanuussopimukseen 7 päivänä toukokuuta 2020 ja on soveltanut sitä 17 päivästä toukokuuta 2020.
- (4) Oikeusvarmuuden vuoksi väliaikaista kumppanuussopimusta on tarpeen muuttaa Samoan ja Salomonsaarten liittyttyä siihen, jotta kyseiset maat voidaan sisällyttää väliaikaiseen kumppanuussopimukseen sen osapuolina. Väliaikaiseen

¹ AKT-valtioiden ja -alueiden kanssa tehtäviä talouskumppanuussopimuksia koskevat neuvoston neuvotteluohjeet (9930/02 (DG E II) HH/sg).

² EUVL L 272, 16.10.2009, s. 2.

³ Neuvoston päätös (EU) 2018/1908, annettu 6 päivänä joulukuuta 2018, Samoan liittymisestä Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden väliseen väliaikaiseen kumppanuussopimukseen (EUVL L 333, 28.12.2018, s. 1).

⁴ Neuvoston päätös (EU) 2020/409, annettu 17 päivänä helmikuuta 2020, Salomonsaarten liittymisestä Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden väliseen väliaikaiseen kumppanuussopimukseen (EUVL L 85, 20.3.2020, s. 1).

kumppanuussopimukseen joudutaan tekemään vastaava tekninen muutos aina, kun uusi Tyynenmeren saarivaltio liittyy siihen.

- (5) Väliaikaisen kumppanuussopimuksen 68 artiklalla perustetaan kauppakomitea, jonka tehtävänä on käsitellä kaikkia sopimuksen täytäntöönpanon kannalta tarpeellisia kysymyksiä. On aiheellista antaa kauppakomitealle valtuudet päättää väliaikaisen kumppanuussopimukseen mahdollisesti tarvittavista muutoksista, joita uuden Tyynenmeren saarivaltion liittyminen edellyttää.
- (6) Neuvosto päätti päätöksellä (EU) 2019/1707⁵ kauppakomiteassa unionin puolesta otettavasta kannasta kyseisiin muutoksiin, joista sovittiin 4 päivänä lokakuuta 2019 pidetyssä kauppakomitean seitsemännessä kokouksessa.
- (7) Sen vuoksi väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamisesta tehty sopimus olisi allekirjoitettava unionin puolesta sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan myöhemmin päätökseen.
- (8) Koska väliaikaisen kumppanuussopimuksen 76 artiklan 2 kohdassa määrätään sen väliaikaisesta soveltamisesta sen voimaantuloon saakka, väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamisesta tehtyä sopimusta olisi sovellettava väliaikaisesti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Hyväksytään Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden välisen väliaikaisen kumppanuussopimuksen muuttamisesta Samoan itsenäisen valtion ja Salomonsaarten liittymisen ja muiden Tyynenmeren saarivaltioiden tulevien liittymisten huomioon ottamiseksi tehdyn sopimuksen allekirjoittaminen unionin puolesta sillä varauksella, että mainitun sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.
2. Allekirjoitettavan sopimuksen teksti on tämän päätöksen liitteenä.

2 artikla

Neuvoston pääsihteeristö laatii valtakirjan, jolla sopimuksen neuvottelijan nimeämä(t) henkilö(t) valtuutetaan allekirjoittamaan sopimus sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

3 artikla

Sopimusta sovelletaan väliaikaisen kumppanuussopimuksen 76 artiklan 2 kohdan mukaisesti väliaikaisesti sen allekirjoituspäivästä sen voimaantuloon saakka.

4 artikla

⁵ Neuvoston päätös (EU) 2019/1707, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan yhteisön ja Tyynenmeren valtioiden välisellä väliaikaisella kumppanuussopimuksella perustetussa kauppakomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta suositukseen, joka koskee sopimukseen tehtäviä tiettyjä muutoksia Samoan liittymisen sekä muiden Tyynenmeren saarivaltioiden tulevien liittymisten huomioon ottamiseksi (EUVL L 260, 11.10.2019, s. 45).

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja